

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ»

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НУЦЗ УКРАЇНИ

Шароватова О.П., доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України (м. Харків)

Резніченко Г.М., старший викладач кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України (м. Харків)

Мета вивчення освітнього компонента «Охорона праці в галузі» здобувачами освітньо-професійних програм другого рівня вищої освіти, що реалізуються Національним університетом цивільного захисту України, полягає у формуванні у майбутніх фахівців знань, умінь, навичок та компетентностей для поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також усвідомлення нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці.

У результаті вивчення освітнього компонента здобувачі вищої освіти серед іншого повинні отримати знання й уміння реалізовувати:

- основні позиції міжнародних норм (Євросоюзу, Міжнародної організації праці) та особливостей міжнародного співробітництва в галузі охорони праці;
- особливості соціального партнерства / соціального діалогу в охороні праці;
- вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності;
- основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі професійної діяльності;
- розподіл функціональних обов'язків з охорони праці керівників і співробітників (установи, організації) у галузі професійної діяльності;
- специфіку охорони праці в галузі професійної діяльності;
- особливості планування заходів та контролю стану охорони праці;

- основні складові інтегрованої системи менеджменту з питань охорони праці;

- особливості порядку державного нагляду і громадського контролю за станом охорони праці;

- аналіз умов праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу;

- основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах;

- особливості забезпечення безпечної евакуації персоналу;

- засоби гасіння пожеж;

- причинно-наслідкові зв'язки травматизму та професійних захворювань в галузі професійної діяльності;

- порядок розслідування нещасних випадків, розслідування та обліку хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві, розслідування та обліку аварій, нещасних випадків невиробничого характеру;

- особливості спеціального розслідування нещасних випадків, розслідування інцидентів та невідповідностей;

- основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі професійної діяльності;

- принципи соціального страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві, виходячи з понять страхового ризику і страхового випадку;

- особливості необхідних умов праці і процедур їх забезпечення;

- актуальні питання охорони праці в наукових дослідженнях.

Також результатом вивчення освітнього компонента «Охорона праці в галузі» здобувачами другого рівня вищої освіти стає комунікація, як здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців, застосовувати основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі професійної діяльності, забезпечувати необхідний рівень охорони праці при вирішенні професійних завдань, і відповідальність та автономія, як здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети, розкривати алгоритм

розслідування нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві, розслідування та обліку аварій, нещасних випадків не виробничого характеру, визначати технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі професійної діяльності, запобігати виникненню нещасних випадків і професійних захворювань працівників, використовуючи систему управління охороною праці на підприємстві (в установі, організації) на основі знань законодавчо-нормативних положень і вимог, забезпечувати гарантії збереження здоров'я та працездатності працівників при вирішенні професійних завдань, використовуючи нерозривну єдність успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці з урахуванням відповідальності посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку, розкривати специфіку охорони праці в галузі професійної діяльності.

Особливостями політики викладання освітнього компонента «Охорона праці в галузі» для здобувачів вищої освіти Національного університету цивільного захисту України за освітньо-професійними програмами магістерського освітнього ступеня є:

- аксіологічний пріоритет культури ведення дискусії і культури поведінки, що відповідає Кодексу академічної доброчесності НУЦЗ України;
- сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни;
- активна участь в обговоренні навчальних питань, змістовна підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань;
- користування мобільними пристроями під час заняття тільки з навчальною метою і з дозволу керівника заняття;
- здобувач вищої освіти, дізнавшись у викладача освітнього компоненту про кількість накопичених балів, може вести власний облік цих балів;
- пропущені заняття, незалежно від причин, здобувач вищої освіти відпрацьовує за графіком консультацій науково-педагогічного працівника;

- пропущені заняття відпрацьовуються у вигляді підготовки матеріалу теми з подальшим його захистом у додатково узгоджений з викладачем час;

- при виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються роботи, які містять більшу частину оригінального тексту при перевірці на плагіат;

- на період дії воєнного стану у країні в умовах дистанційного навчання у випадку оголошення повітряної тривоги в регіоні, де знаходяться викладач або здобувачі вищої освіти, кожен з учасників заняття може від'єднатись від zoom-сесії і перейти в укриття або інше безпечне місце. Після оголошення відбою повітряної тривоги заняття може бути продовжене у межах часу, передбаченого розкладом занять, або відпрацьоване додатково з використанням інших освітніх форматів.

Таким чином, вивчення освітнього компонента «Охорона праці в галузі» здобувачами вищої освіти за другим (магістерським) рівнем повинно забезпечити досягнення, зокрема, таких результатів навчання, як: аналіз суспільних явищ і процесів на рівні, необхідному для професійної діяльності, знання нормативно-правових засад забезпечення охорони праці, питань нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері охорони праці та техногенної безпеки; застосування отриманих знань правових основ охорони праці у практичній професійній діяльності; розробка та використання відповідної документації, зокрема з використанням сучасних інформаційних технологій.

Відповідними компетентностями з опанування даного освітнього компонента виступають здатності: застосовувати законодавчі та інші нормативно-правові акти з охорони праці та організовувати контроль за додержанням передбачених ними вимог; обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи із забезпечення безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасних випадків і професійних захворювань; аналізувати ефективність діяльності служби охорони праці та особливості організації системи управління охороною праці підприємства (установи, організації).